ISSN: 2774-0390 (Online)
วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
Journal of Management Science Sakon Nakhon Rajabhat University
Homepage: https://so08.tci-thaijo.org/index.php/JMSSNRU
E-mail: jmssnru@gmail.com

ผลกระทบของสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1

The effects of organizational environment on corporate income taxpayers's compliance with tax regulationin the Nonthaburi Area Revenue Office 1

ธุวานนท์ ทนดี [1*], ดารณี เอื้อชนะจิต [2]
Tuwanon Tondee [1*], Daranee Uachanachit [2]

[1,2] หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
[1,2] Master of Accounting Program, School of Accountancy, Sripatum University
Corresponding author's e-mail: tuwanontondee@gmail.com [1], daranee.ua@spu.ac.th [2]

Received: June 6, 2025 Revised: June 24, 2025 Accepted: June 28, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อมภายในขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการ ตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร 2) ศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคังภาษีอากร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้เสียภาษีนิติบุคคลในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1 จำนวน 396 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมขององค์กรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านระดับมากที่สุด คือ ด้านประสบการณ์ทางภาษี รองลงมาคือ การใช้เทคโนโลยีทางบัญชีและการบริหารจัดการด้านภาษี ผลการศึกษาสภาพแวดล้อม พบว่า สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร มีผลเชิงบวกต่อความสามารถในการปฏิบัติตามระเบียบภาษีอากรอย่างถูกต้อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี, สภาวะเศรษฐกิจโดยรวม, การดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the internal organizational environment that influences compliance with tax regulations, and 2) study the external organizational environment that influences compliance with tax regulations. The sample consisted of 396 corporate taxpayers in the Nonthaburi 1 Area Revenue Office. Research instrument was questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, hypothesis testing using multiple regression analysis and Pearson's correlation coefficient. The results revealed that corporate income taxpayers in Nonthaburi 1 Area Revenue Office held an overall opinion of the organizational environment at the highest level. Considering individual dimensions, the highest level was found for tax experience, followed sequentially by use of accounting technology and tax management. The environmental study results revealed that both the internal and external organizational environments positively influence the ability to correctly comply with tax regulations, with statical significance at the level .05 level.

Keywords: accounting technology utilization, overall economic conditions, tax compliance

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในยุคปัจจุบัน การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นขึ้นอยู่กับการสนับสนุนจากผู้ประกอบการนิติบุคคล ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสร้างงานและกระจายรายได้ ผู้ประกอบการนิติบุคคลมักเผชิญกับความท้าทายในการปฏิบัติตามระเบียบของภาษี โดยเฉพาะเมื่อมีการบังคับใช้นโยบายภาษีการศึกษาผลกระทบของนโยบายภาษีเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมีผลต่อการตัดสินใจขององค์กรและความสามารถในการแข่งขันในตลาด นโยบายภาษีที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการรู้สึกไม่เป็นธรรมและนำไปสู่การหลีกเลี่ยงภาษี ซึ่งส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้ของรัฐ

กรมสรรพากร เป็นส่วนราชการภายใต้สังกัดกระทรวงการคลัง มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากรและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เสนอแนะนโยบายทางภาษีของรัฐต่อกระทรวงการคลังและปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย เพื่อให้ได้ภาษีตามเป้าหมายอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยภาษีที่ได้จากการจัดเก็บจะถูกนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศในด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ด้านการสาธารณสุข ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและด้านอื่น ๆ อีกมากมาย ทั้งนี้เพื่อชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนทุกคนในประเทศ กรมสรรพากรมีหน่วยงานสำนักงานสรรพากรภาคจำนวน 12 ภาค มีสำนักงานสรรพากรพื้นที่จำนวน 119 พื้นที่และมีสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาจำนวน 850 สาขา (กรมสรรพากร, 2567) โดยจังหวัดนนทบุรี ถือเป็นศูนย์รวมของเศรษฐกิจที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นองค์กรการขายสินค้า การให้บริการ อุตสาหกรรมการผลิตและอื่น ๆ ซึ่งเป็นหนึ่งในหน่วยภาษีที่สำคัญของกรมสรรพากร ในการดำเนินงานขององค์กรต้องคำนึงถึงความสำคัญของกฎหมายภาษีและสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายนอกและภายใน เพื่อให้องค์กรได้ดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร สามารถยื่นภาษีตรงเวลาการยื่นแบบเพื่อเสียภาษีได้ถูกต้องและการปฏิบัติตรงตามข้อบังคับทางภาษีอากร (วนิดา แสงชวลิตร และคณะ, 2567)

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอกที่เปลี่ยนแปลง เช่น ประสบการณ์ที่องค์กรมีเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร Shaleh (2024) กล่าวว่า การใช้เทคโนโลยีทางบัญชีเพื่อเพิ่มความถูกต้องและประสิทธิภาพในการดำเนินงานทางบัญชี การบริหารจัดการด้านภาษี วางแผน และควบคุม เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร นโยบายภาษีของรัฐบาลที่กำหนดเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษี เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ กระจายรายได้ และสนับสนุน

การพัฒนาประเทศ สภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ การจ้างงาน และเสถียรภาพทางการเงิน เทคโนโลยีในการบริหารทางภาษีของสรรพากรเป็นแพลตฟอร์มดิจิทัลที่กรมสรรพากรพัฒนาขึ้น เช่น e-Filing, e-Tax Invoice และ AI วิเคราะห์ข้อมูลภาษีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียภาษี (ประทุมมา ภูริบริบูรณ์ และจารุวรรณ แซ่เต้า, 2566) สภาพแวดล้อมขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินองค์กรและการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษีของผู้ประกอบการนิติบุคคล โดยเฉพาะในประเทศไทยที่มีการปรับปรุงนโยบายและกฎหมายภาษีอย่างต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเสริมสร้างรายได้ภาครัฐ นโยบายเหล่านี้เป็นตัวกำหนดทั้งอัตราภาษี การบังคับใช้ และการส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎหมายของผู้ประกอบการ ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจทางการเงินและการดำเนินงานขององค์กรอย่างชัดเจน (วนันพรณ์ ชื่นพิบูลย์, 2566) เขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรนนทบุรี 1 ผู้ประกอบการนิติบุคคลมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น การศึกษาถึงผลกระทบของนโยบายภาษีและสภาพแวดล้อมขององค์กรต่อการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษีของผู้ประกอบการจึงเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากความเข้าใจในปัจจัยเหล่านี้สามารถนำไปสู่การพัฒนามาตรการที่ช่วยส่งเสริมการปฏิบัติตามและลดอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากภาระทางภาษี ความซับซ้อนของกฎหมายภาษี และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง อาจสร้างความสับสนให้กับผู้ประกอบการ อีกทั้งความแตกต่างของขนาดองค์กรและทรัพยากรภายในองค์กรยังเป็นปัจจัยที่ทำให้การทำตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรเป็นเรื่องท้าทาย

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีความสำคัญในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมขององค์กรทั้งภายในและภายนอก และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ประกอบการนิติบุคคลที่มีหน้าที่เสียภาษีอากรโดยยื่นเสียภาษีด้วยตนเอง ในเขตพื้นที่สำนักงานสรรพากรนนทบุรี 1 ข้อมูล และผลการวิเคราะห์จากงานวิจัยนี้จะช่วยให้ผู้กำหนดระเบียบข้อบังคับทางภาษีมีความเข้าใจเชิงลึก และสามารถพัฒนามาตรการที่ส่งเสริมให้องค์กรสามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายในขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร
2. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมขององค์กรและการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร มีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดสภาพแวดล้อมภายในขององค์กร ซึ่งประกอบด้วย เจ้าของและผู้ถือหุ้น คณะกรรมการบริหาร พนักงานและวัฒนธรรมองค์กร ล้วนส่งผลต่อการดำเนินงานของธุรกิจ รวมถึงการปฏิบัติตามข้อบังคับทางภาษี (รัตติยา เปรื่องประยูร, 2565) โดยเฉพาะความรู้และความเข้าใจด้านภาษีของบุคลากรในองค์กร เช่น ผู้จัดทำบัญชีหรือผู้บริหารทางการเงินจะเป็นตัวกำหนดว่าการยื่นและชำระภาษีจะสอดคล้องกับกฎหมายหรือไม่ (นิ่มนวล วิเศษสรรพและคณะ, 2565) ขณะเดียวกันการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศด้านภาษีที่มีประสิทธิภาพยังช่วยลดความผิดพลาดในการจัดทำรายงานภาษี และเพิ่มความคล่องตัวในการปฏิบัติตามภาระภาษีตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ การจัดการสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสม เช่น การมีสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ระบบสนับสนุนที่ดีและวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความโปร่งใส ล้วนมีส่วนช่วยสร้างแรงจูงใจใน การทำงานและส่งเสริมพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีของบุคลากร (อิศราภรณ์ ตุงใย, 2567) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Abjadi et al. (2023) พบว่าสภาพแวดล้อมการทำงานที่มีคุณภาพสูงจะช่วยลดพฤติกรรมการหลีกเลี่ยงภาษี และเพิ่มความยุติธรรมในการจัดเก็บภาษีได้

อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบเหล่านี้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ ตัวแปรตาม ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมองค์กรกับการปฏิบัติตามกฎหมา

2. แนวคิดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินการ ตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรของผู้เสียภาษี โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลง เช่น ภาวะเศรษฐกิจถดถอยหรือวิกฤตการณ์ เช่น โควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้ กำไร และสภาพคล่องของผู้เสียภาษี ทำให้ความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษีลดลง (นิ่มนวล วิเศษสรรพ์ และคณะ, 2565) อีกทั้งนโยบายภาษีของรัฐที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในด้านอัตราภาษี มาตรการส่งเสริมหรือนโยบายลดหย่อนภาษี ก็มีผลต่อแรงจูงใจและพฤติกรรมการเสียภาษีขององค์กร ในด้านเทคโนโลยีการพัฒนาเครื่องมือดิจิทัล เช่น e-filing และ e-tax invoice ช่วยให้การดำเนินงานด้านภาษีมีประสิทธิภาพและโปร่งใสมากขึ้น อย่างไรก็ตาม องค์กรที่ขาดความพร้อมด้านเทคโนโลยีหรือบุคลากรที่มีทักษะ อาจประสบปัญหาในการปรับตัวต่อระบบใหม่ ส่งผลให้เกิดความผิดพลาดในการดำเนินการทางภาษี (ศิริกัญญา ปานบุญ และคณะ, 2567) ดังนั้นองค์กรจึงควรมีการประเมินความเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมภายนอกอย่างสม่ำเสมอและวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในด้านนโยบายภาครัฐ ภาวะเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างการปฏิบัติทางภาษีให้ถูกต้องและเป็นไปตามระเบียบ (มลิณีย์ ดำศิริ, 2565)

3. แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรสะท้อนถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในของผู้เสียภาษีและปัจจัยภายนอกที่กำหนดโดยภาครัฐและระบบการจัดเก็บภาษี (Michael & Widjaja, 2024) ปัจจัยด้านความรู้ ความเข้าใจในกฎหมายภาษี รวมถึงแรงจูงใจและทัศนคติของผู้เสียภาษีล้วนส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติตามกฎหมาย (นิ่มนวล วิเศษสรรพ์ และคณะ, 2565) นอกจากนี้ การรับรู้ถึงความเป็นธรรมของระบบภาษีและความไว้วางใจต่อหน่วยงานรัฐยังช่วยส่งเสริมการยินยอมเข้าสู่ระบบภาษีอย่างถูกต้อง ความชัดเจนในการบังคับใช้กฎหมายภาษีและมาตรการส่งเสริมจากภาครัฐ เช่น การให้ความรู้ การใช้เทคโนโลยีและการตรวจสอบเพื่อแนะนำ (ประทุมมา ภูริบริบูรณ์ และจารุวรรณ แซ่เต้า, 2566) เป็นอีกปัจจัยที่สนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติตามอย่างสมัครใจ ขณะเดียวกัน ระบบการจัดเก็บภาษีจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความโปร่งใส ชัดเจน และลดความคลุมเครือในการตีความกฎหมาย (Resnick, 2020) การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม การพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการใช้เครื่องมือเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเสียภาษี ก็มีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบ นอกจากนี้ บริบทเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมทางภาษียังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างในการรับรู้และพฤติกรรมของผู้เสียภาษีในแต่ละพื้นที่ การดำเนินนโยบายภาษีจึงควรออกแบบให้มีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับบริบทของผู้เสียภาษีแต่ละกลุ่ม โดยมุ่งเน้นการสร้างทัศนคติเชิงบวก ความเข้าใจที่ถูกต้อง และความร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชน ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายในระบบเศรษฐกิจ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1 โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

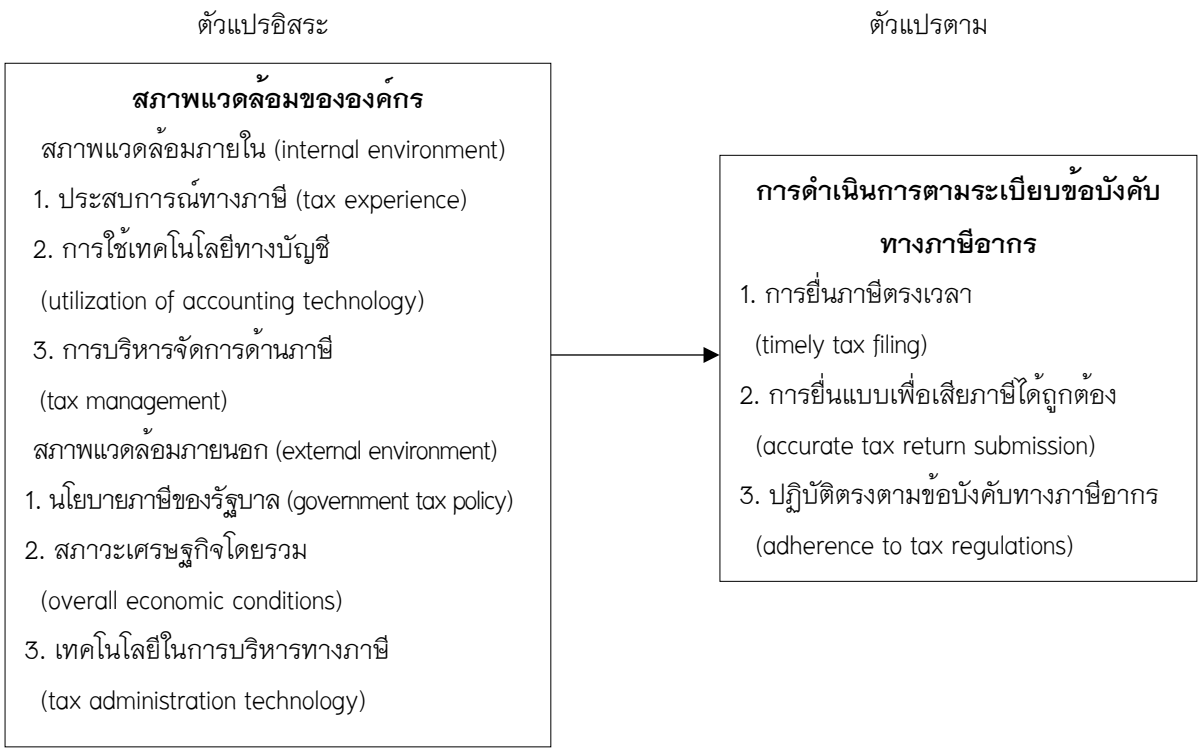

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (questionnaire) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้เสียภาษีอากรที่มีหน้าที่ยื่นเสียภาษีนิติบุคคล ในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1 จำนวน 40,236 แห่ง (กรมสรรพากร, 2567) กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 แห่ง ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (simple randomize sampling) โดยใช้การคำนวณของ Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ .05

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 แห่ง และได้นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์และแปลผล แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการประกอบการธุรกิจ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมขององค์กร แยกออกเป็นสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายใน ประกอบไปด้วย 1) ประสบการณ์ทางภาษี 2) การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี 3) การบริหารจัดการด้านภาษี และสภาพแวดล้อมภายนอก ประกอบไปด้วย 1) นโยบายภาษีของรัฐบาล 2) สภาวะเศรษฐกิจโดยรวม 3) เทคโนโลยีในการบริหารทางภาษี ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร

ของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1 (18 ข้อ) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ระดับ (rating scale)ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายในรูปแบบของลิเคิร์ท (Likert's scale)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร ประกอบไปด้วย 1) การยื่นภาษีตรงเวลา 2) การยื่นแบบเพื่อเสียภาษีได้ถูกต้อง 3) การปฏิบัติตรงตามข้อบังคับทางภาษีอากร (9 ข้อ) ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ระดับ (rating scale) ใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายในรูปแบบของลิเคิร์ท (Likert's scale)

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ทำการพัฒนาจากแบบสอบถามต้นแบบมาหาค่าความเที่ยงตรงเพื่อให้ข้อคำถามของแบบสอบถามสามารถวัดได้ครอบคลุมกับสิ่งที่ต้องการวัด โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาความเหมาะสม โดยค่าดัชนีความสอดคล้องที่สามารถยอมรับได้อยู่ที่ .50 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจสอบ พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .67–1.00 จากนั้นทำการทดลองใช้ (tryout) กับเจ้าหน้าที่จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย และนำข้อมูลที่ได้แต่ละฉบับมาวิเคราะห์รายข้อ (item analysis) เพื่อตรวจสอบว่าการแปรผลและข้อคำถามในแบบสอบถาม สามารถสื่อความหมายได้ตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการหรือไม่ โดยทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) โดยต้องมีค่า ความเชื่อมั่น ≥ .7 ขึ้นไป จึงจะถือได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อถือได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 396 แห่ง โดยส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e–mail) และแบบสอบถามออนไลน์ผ่าน google forms

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (frequency) ประกอบด้วยสถิติพื้นฐาน ดังนี้ 1) ร้อยละ (percentage) 2) ค่าเฉลี่ย (mean) 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ตามวิธีการของเพียร์สัน (pearson's correlation coefficient) โดยแปลความหมายค่าสหสัมพันธ์ 2) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regression) เพื่อวิเคราะห์สมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 30 – 45 ปี จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 46.50 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 294 คน คิดเป็นร้อยละ 74.20 มีระยะเวลาในการประกอบการธุรกิจ มากกว่า 15 ปี จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9

ผลการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อมขององค์กรของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล นำเสนอดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมขององค์กร

สภาพแวดล้อมขององค์กร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
สภาพแวดล้อมภายใน			
1. ประสบการณ์ทางภาษี	4.57	.57	มากที่สุด
2. การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี	4.36	.67	มากที่สุด
3. การบริหารจัดการด้านภาษี	4.40	.63	มากที่สุด
สภาพแวดล้อมภายนอก			
1. นโยบายภาษีของรัฐบาล	4.19	.75	มาก
2. สภาวะเศรษฐกิจโดยรวม	4.48	.58	มากที่สุด
3. เทคโนโลยีในการบริหารทางภาษี	4.55	.54	มากที่สุด
ภาพรวม	4.42	.53	มากที่สุด

จากตาราง 1 ผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมขององค์กร พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.42, S.D.= .53) และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือ ประสบการณ์ทางภาษี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.57, S.D.= .57) รองลงมาคือ เทคโนโลยีในการบริหารทางภาษี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.55, S.D.= .54) สภาวะเศรษฐกิจโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.48, S.D.= .58) การบริหารจัดการด้านภาษี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.40, S.D.= .63) การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.36, S.D.= .67) และนโยบายภาษีของรัฐบาล อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.19, S.D.= .75)

ผลการวิเคราะห์การดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล นำเสนอดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร

การดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร	$\overline{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การยื่นภาษีตรงเวลา	4.71	.51	มากที่สุด
2. การยื่นแบบเพื่อเสียภาษีได้ถูกต้อง	4.74	.49	มากที่สุด
3. ปฏิบัติตรงตามข้อบังคับทางภาษีอากร	4.68	.46	มากที่สุด
ภาพรวม	4.71	.48	มากที่สุด

จากตาราง 2 ผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D.= .48) และเมื่อพิจารณาความคิดเห็นรายด้านโดยเรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มากที่สุดคือ การยื่นแบบเพื่อเสียภาษีได้ถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.74, S.D.= .49) รองลงมาคือ การยื่นภาษีตรงเวลา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.71, S.D.= .51) และน้อยที่สุดคือ ปฏิบัติตรงตามข้อบังคับทางภาษีอากร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.68, S.D.= .46)

ผลการวิเคราะห์งสภาพแวดล้อมขององค์ กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบี ยบข้อบังคับทางภาษี อากร มี รายละเอียดดังนี้

ตาราง 3 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของสภาพแวดล้อมภายในขององค์กร ที่ส่งผลบวกต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.936	.126		15.321	.000*		
ประสบการณ์ทางภาษี	.205	.035	.297	5.873	.000*	.387	2.583
การใช้เทคโนโลยีทางบัญชี	.090	.027	.154	3.388	.001*	.477	2.094
การบริหารจัดการด้านภาษี	.231	.032	.372	7.255	.000*	.376	2.661
R = .784 R^2 = .615 SEE = .20126 F = 103.669 Sig. = .000							

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 3 พบว่า สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรสามารถอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรได้ร้อยละ 61.50 (R^2 = .615) โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุ R เท่ากับ .784 ค่า SEE = .20126 และสถิติ F = 103.669 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 (sig. = .000 < .05)

สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรด้านประสบการณ์ทางภาษีส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ถ่วงน้ำหนัก B เท่ากับ .205 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยถ่วงน้ำหนักมาตรฐาน Beta เท่ากับ .297 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 5.873 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงบวกต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร โดยมีค่าความทนทาน (tolerance) เท่ากับ .387 และค่า VIF เท่ากับ 2.583 ซึ่งไม่เกินค่าที่กำหนด จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity แต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าประสบการณ์ทางภาษีเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรด้านการใช้เทคโนโลยีทางบัญชีส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ถ่วงน้ำหนัก B เท่ากับ .090 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยถ่วงน้ำหนักมาตรฐาน beta เท่ากับ .154 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 3.388 และมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ sig. เท่ากับ .001 ซึ่งน้อยกว่าระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในเชิงบวกต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร โดยมีค่าความทนทาน (tolerance) เท่ากับ .477 และค่า VIF เท่ากับ 2.094 ซึ่งไม่เกินค่าที่กำหนด จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity แต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าการใช้เทคโนโลยีทางบัญชีมีอิทธิผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรด้านการบริหารจัดการด้านภาษีส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ถ่วงน้ำหนัก B เท่ากับ .231 และค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยถ่วงน้ำหนักมาตรฐาน Beta เท่ากับ .372 ซึ่งถือเป็นค่าสูงสุดในกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมด มีค่าสถิติ t เท่ากับ 7.255 และมีระดับนัยสำคัญ Sig. เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงให้เห็นว่ามีผลอย่างมีนัยสำคัญในทางบวก โดยมีค่าความทนทาน (tolerance) เท่ากับ .376 และค่า VIF เท่ากับ 2.661 ซึ่งไม่เกินค่าที่กำหนด จึงไม่เกิดปัญหา Multicollinearity แต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการด้านภาษีที่ดีมีอิทธิผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

ตาราง 4 การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณของสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ที่ส่งผลบวกต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
ค่าคงที่(Constant)	1.936	.126		15.321	.000*		
นโยบายภาษีของรัฐบาล	–.110	.024	–.217	–4.536	.000*	.431	2.322
สภาวะเศรษฐกิจโดยรวม	.000	.031	.000	–.006	.995	.563	1.775
เทคโนโลยีในการบริหารทางภาษี	.196	.037	.281	5.279	.000*	.349	2.867
R = .784 R^2 = .615 SEE = .20126 F = 103.669 Sig. = .000							

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 4 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรสามารถอธิบายความแปรปรวนของการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรได้ร้อยละ 61.50 (R^2 = .615) โดยมีค่าสหสัมพันธ์พหุ R เท่ากับ .784 ค่า SEE = .20126 และสถิติ F = 103.669 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 (Sig. = .000 < .05)

สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรด้านนโยบายภาษีของรัฐบาลส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ถ่วงน้ำหนัก B เท่ากับ –.110 และค่าถ่วงน้ำหนักมาตรฐาน Beta เท่ากับ –.217 ซึ่งเป็นค่าที่มีทิศทาง “ลบ” แสดงถึงผลกระทบเชิงลบต่อการดำเนินการตามระเบียบภาษีอากร มีค่าสถิติ t เท่ากับ –4.536 และ Sig. = .000 แสดงถึงนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 โดยมีค่าความทนทาน (tolerance) เท่ากับ .431 และ VIF เท่ากับ 2.322 ซึ่งไม่เกินค่าที่กำหนด จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity แต่อย่างใด ผลดังกล่าวสะท้อนว่า นโยบายของรัฐบาลมีอิทธิผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ

สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรด้านสภาวะเศรษฐกิจโดยรวมส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ถ่วงน้ำหนัก B เท่ากับ .000 และ Beta เท่ากับ .000 ค่าสถิติ t เท่ากับ –.006 และค่า sig. = .995 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 อย่างมาก แสดงว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและสภาวะเศรษฐกิจโดยรวมไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรของผู้เสียภาษี โดยมีค่าความทนทาน (tolerance) เท่ากับ .563 และ VIF เท่ากับ 1.775 ซึ่งไม่เกินค่าที่กำหนด จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity แต่อย่างใด การเปลี่ยนแปลงของสภาวะเศรษฐกิจไม่มีอิทธิผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรในเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญ

สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรด้านเทคโนโลยีในการบริหารทางภาษีส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยไม่ถ่วงน้ำหนัก B เท่ากับ .196 และค่าถ่วงน้ำหนักมาตรฐาน Beta เท่ากับ .281 มีค่าสถิติ t เท่ากับ 5.279 และค่า Sig. = .000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แสดงถึงอิทธิพลเชิงบวกที่มีนัยสำคัญ โดยมีค่าความทนทาน (tolerance) เท่ากับ .349 และ VIF เท่ากับ 2.867 ซึ่งไม่เกินค่าที่กำหนด จึงไม่เกิดปัญหา multicollinearity แต่อย่างใด สะท้อนให้เห็นว่า เทคโนโลยีการบริหารทางภาษีมีอิทธิผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

การอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยและวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยผลที่ได้จากการศึกษามีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

สภาพแวดล้อมภายในขององค์กรส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร องค์กรที่มีบุคลากรหรือผู้บริหารซึ่งมีประสบการณ์ด้านภาษีมักสามารถตีความกฎหมายภาษีได้อย่างถูกต้องและครอบคลุม ทำให้สามารถวางแผนและดำเนินการทางภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา แสงชวลิตร และคณะ (2567) ที่ชี้ว่าประสบการณ์ทางภาษีส่งผลให้การวางแผนภาษีมีความรอบคอบและแม่นยำมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมชัย กรเลิศ (2562) ที่ระบุว่า ผู้เสียภาษีที่มีประสบการณ์ในการใช้ระบบออนไลน์จะสามารถใช้งานได้คล่องตัว เข้าใจขั้นตอน และสามารถจัดการปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านเทคโนโลยี พบว่า การใช้ซอฟต์แวร์บัญชีที่ทันสมัยช่วยให้การจัดทำข้อมูลภาษีมีความถูกต้อง รวดเร็ว และลดข้อผิดพลาดจากการดำเนินการแบบแมนนวล สอดคล้องกับงานวิจัยของอิศราภรณ์ ตุงใย (2567) สนับสนุนว่า เทคโนโลยีสารสนเทศทางบัญชีมีบทบาทสำคัญต่อการควบคุมภายใน และส่งเสริมให้การปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเป็นไปอย่างราบรื่น ในส่วนของการบริหารจัดการด้านภาษี พบว่า องค์กรที่มีการวางระบบภาษีอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การจัดตั้งฝ่ายภาษีโดยเฉพาะ หรือมีการอบรมภายในอย่างต่อเนื่อง จะมีความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนดได้ดีกว่า ทั้งยังลดความเสี่ยงจากการถูกตรวจสอบหรือถูกลงโทษ (นิ่มนวล วิเศษสรรพ และคณะ, 2565) ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารภาษีที่ดีสามารถลดต้นทุนทางภาษีและเพิ่มความสอดคล้องกับกฎหมายได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรี ฟรีสตัด (2566) เสริมว่าระบบการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงต้นทุนของผู้เสียภาษี ความสะดวกในการชำระและการเข้าถึงบริการของรัฐ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุทธิชัย ขันทอง และขจิต ณ กาฬสินธุ์ (2564) ระบุว่าสภาพแวดล้อมภายในที่มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร เทคโนโลยี และระบบการจัดการภาษี ถือเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนให้ผู้เสียภาษีนิติบุคคลสามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรได้อย่างครบถ้วน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่ความร่วมมือที่ดีระหว่างองค์กรภาคธุรกิจกับภาครัฐในการบริหารจัดเก็บภาษีต่อไป

สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กรส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร นโยบายภาษีของภาครัฐถือเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจขององค์กร หากนโยบายมีเสถียรภาพ โปร่งใส และสนับสนุนการปฏิบัติตาม จะช่วยลดต้นทุนในการเสียภาษีและเพิ่มความร่วมมือของผู้เสียภาษี สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกัญญา ปานบุญ และคณะ (2567) ระบุว่า ความชัดเจนของนโยบายภาษีและขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อนจะช่วยให้ผู้ประกอบการยื่นแบบได้ถูกต้องและทันเวลา ในทางตรงกันข้าม หากนโยบายภาษีมีความซับซ้อนหรือเปลี่ยนแปลงบ่อย จะเพิ่มภาระในการทำความเข้าใจและการปฏิบัติตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Krasyukov (2022) พบว่า ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระภาษีขององค์กร หากเศรษฐกิจซบเซา องค์กรอาจขาดสภาพคล่องและหลีกเลี่ยงภาษี หรือใช้วิธีคำนวณภาษีแบบเหมาจ่าย โดยเฉพาะธุรกิจที่ต้องแข่งขันด้านราคา และมีการจัดซื้อสินค้าจากแหล่งที่อยู่นอกระบบภาษี (นิ่มนวล วิเศษสรรพ์ และคณะ, 2565) ในขณะที่ช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัวหรือมีเสถียรภาพ ผู้เสียภาษีจะมีแนวโน้มปฏิบัติตามภาษีได้มากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของมลิณีย์ ดำศิริ (2565) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจกับวินัยทางการเงินของผู้เสียภาษี เทคโนโลยีในการบริหารทางภาษี เช่น ระบบ e-Filing, e-Tax invoice ของกรมสรรพากร ช่วยให้องค์กรสามารถยื่นแบบภาษีและเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น ลดข้อผิดพลาดในการจัดทำเอกสารและสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของประทุมมา ภูริบริบูรณ์ และจารุวรรณ แซ่เต้า (2566) ระบุว่าเทคโนโลยีดิจิทัลช่วยยกระดับประสิทธิภาพระบบภาษีและเป็นแรงจูงใจให้ผู้เสียภาษีปฏิบัติตามข้อบังคับมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ

วนิดา และคณะ (2567) ยังพบว่าการรับรู้ถึงประโยชน์จากระบบ New e-Filing มีอิทธิพลต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการยื่นภาษีและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะในกลุ่มสำนักงานบัญชี จากการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร ทั้งในด้านนโยบายภาษี สภาพเศรษฐกิจ และเทคโนโลยี ล้วนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากร หากภาครัฐสามารถกำหนดนโยบายที่ชัดเจน มีเสถียรภาพ พัฒนาเครื่องมือทางเทคโนโลยี และสนับสนุนเศรษฐกิจโดยรวมให้เข้มแข็ง จะส่งผลให้องค์กรต่าง ๆ สามารถปฏิบัติตามภาระภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และลดช่องว่างในการหลีกเลี่ยงภาษีได้อย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อการดำเนินการตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีอากรของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในเขตสำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี 1 ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบูรณาการระหว่างสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในขององค์กรกับพฤติกรรมการปฏิบัติตามภาษีอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะนโยบายภาษีของรัฐบาลที่มีความชัดเจน โปร่งใสและมีเสถียรภาพจะช่วยสร้างแรงจูงใจและลดต้นทุนการปฏิบัติตามภาษีให้กับผู้ประกอบการ ในขณะเดียวกัน ภาวะเศรษฐกิจที่เอื้อต่อการดำเนินธุรกิจ ยังส่งผลให้ผู้เสียภาษีมีความสามารถในการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางภาษีได้มากขึ้น และเมื่อเศรษฐกิจชะลอตัวจะพบว่าการหลีกเลี่ยงภาษีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การนำเทคโนโลยีภาษีดิจิทัล เช่น ระบบ e-Filing และ e-Tax invoice มาใช้ ยังช่วยลดข้อผิดพลาด เพิ่มความสะดวกและส่งเสริมความร่วมมือในการยื่นภาษีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในส่วนของสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีการบริหารจัดการด้านภาษีอย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบเฉพาะด้าน มีประสบการณ์ทางภาษีและใช้เทคโนโลยีบัญชีอย่างเหมาะสม จะสามารถปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับทางภาษีได้ดีกว่า องค์ความรู้ใหม่นี้สามารถนำไปพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการปฏิบัติตามภาษีในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สามารถใช้ผลการวิจัยเป็นแนวทางในการออกแบบหลักสูตรอบรมเพื่อเพิ่มประสบการณ์ทางภาษีของผู้เสียภาษีอากร หน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนสามารถใช้ผลการวิจัยนี้เพื่อกำหนดเนื้อหาอบรมที่ตรงกับจุดอ่อนด้านความรู้ภาษีของผู้ประกอบการ อันจะช่วยให้การยื่นแบบภาษีมีความถูกต้องและตรงเวลา

1.2 สามารถใช้ผลการวิจัยในการส่งเสริมการเลือกใช้เทคโนโลยีทางบัญชีที่เหมาะสมกับขนาดธุรกิจ ผลการศึกษาสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาแนวทางหรือเกณฑ์แนะนำระบบบัญชีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะสำหรับธุรกิจขนาดเล็กถึงกลาง (SMEs) ที่อาจยังไม่ได้นำเทคโนโลยีมาใช้มากนัก

1.3 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นกรอบแนวคิดในการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการภาษีภายในองค์กร ผู้บริหารสามารถนำผลการวิจัยไปใช้วางแนวทางการบริหารภาษีให้เป็นระบบ เช่น การกำหนดผู้รับผิดชอบ การตรวจสอบภายในการจัดเก็บเอกสารและการวางแผนภาษีที่สอดคล้องกับระเบียบข้อบังคับ

1.4 นำผลวิจัยไปใช้สนับสนุนนโยบายสื่อสารภาษีของภาครัฐให้เข้าใจง่ายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น กรมสรรพากรหรือหน่วยงานรัฐสามารถอ้างอิงผลวิจัยในการปรับปรุงช่องทางการสื่อสาร เช่น การออกคู่มือย่อยแบบอินโฟกราฟิก วิดีโอสั้น หรือการประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อให้ผู้เสียภาษีเข้าใจกฎระเบียบภาษีได้ง่ายขึ้น

1.5 ใช้ผลวิจัยเพื่อเตือนให้ผู้เสียภาษีประเมินผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจต่อความสามารถในการปฏิบัติตามภาษี นักวางแผนภาษีและที่ปรึกษาทางการเงินสามารถนำข้อค้นพบจากวิจัยไปใช้ประเมินความเสี่ยงและเสนอแนวทางการวางแผนภาษีในสถานการณ์เศรษฐกิจที่ไม่แน่นอน เช่น ภาวะเงินเฟ้อ หรือวิกฤตเศรษฐกิจ

1.6 ใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลสนับสนุนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีภาษีอิเล็กทรอนิกส์ (E-Tax) หน่วยงานรัฐสามารถนำผลวิจัยไปปรับปรุงบริการดิจิทัลให้ตอบโจทย์ผู้เสียภาษีมากขึ้น เช่น การออกแบบระบบยื่นแบบออนไลน์ที่ใช้งานง่าย มีระบบช่วยตรวจสอบข้อมูลอัตโนมัติและมีระบบแจ้งเตือนกำหนดยื่นแบบภาษี

1.7 ภาครัฐควรปรับปรุงการออกแบบนโยบายภาษีให้มีความชัดเจน สม่ำเสมอ และคาดการณ์ได้ เพื่อช่วยลดความสับสนของผู้เสียภาษี รวมทั้งหลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งอาจส่งผลให้ผู้ประกอบการไม่สามารถวางแผนภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรมีการจัดอบรมหรือเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายภาษีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาตัวแปรเพิ่มเติมที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติตามข้อบังคับทางภาษี เช่น ปัจจัยด้านเจตคติของผู้บริหารต่อการเสียภาษี ระดับความเข้าใจต่อบทลงโทษ หรือแรงจูงใจทางด้านสิทธิประโยชน์ทางภาษี ซึ่งอาจมีผลต่อการตัดสินใจขององค์กรในการปฏิบัติตามกฎหมายภาษี การเพิ่มตัวแปรลักษณะเชิงพฤติกรรมจะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของผู้เสียภาษีในมิติต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ส่งผลให้แนวทางที่เสนอในงานวิจัยมีความแม่นยำและตอบโจทย์การวางนโยบายภาษีมากขึ้น

2.2 ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้หลากหลายและครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะการศึกษากลุ่มผู้เสียภาษีในภูมิภาคอื่น ๆ เช่น ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งอาจมีความแตกต่างด้านการเข้าถึงข้อมูลภาษีและบริการของรัฐ การมีตัวอย่างจากหลายบริบทจะช่วยให้ผลการวิจัยมีความเป็นสากลมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระดับนโยบายได้หลากหลาย นอกจากนี้ยังช่วยลดข้อจำกัดด้านความลำเอียงของข้อมูลจากพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นหลัก

2.3 สามารถศึกษาความสัมพันธ์เชิงลึกระหว่างตัวแปรด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพหรือผสมผสาน เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ประกอบการหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชี เพื่อให้เข้าใจปัจจัยเบื้องหลังในการตัดสินใจปฏิบัติตามภาษี ซึ่งอาจไม่สามารถวัดได้จากแบบสอบถามเพียงอย่างเดียว การผสานวิธีการเชิงคุณภาพกับเชิงปริมาณจะช่วยยืนยันผลการวิจัย และอธิบายปรากฏการณ์ในมุมที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยมีความชัดเจน ใช้ได้จริง และเข้าใจพฤติกรรมองค์กรในเชิงกลยุทธ์มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2567). *พระราชบัญญัติให้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร พุทธศักราช 2481.* สืบค้น 20 เมษายน 2568 จาก www.rd.go.th/315.html.

นิ่มนวล วิเศษสรรพ์, วัฒนี รัมมะพ้อ และศิรประภา ศรีวิโรจน์. (2565). *การศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัญหาในทางปฏิบัติทางภาษีอากรของธุรกิจ พาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย.* รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยรังสิต.

นิ่มนวล วิเศษสรรพ, อังสนา ศรีประเสริฐ, วัฒนี รัมมะพ้อ, และอังสนา ศรีประเสริฐ. (2565). โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลของขนาดกลางและขนาดย่อม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 12*(3), 196-214.

ปฐมชัย กรเลิศ. (2562). ความรู้ความเข้าใจของนักบัญชีจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับการบัญชีและภาษีเงินได้นิติบุคคลของกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ. *วารสารสหศาสตร์ศรีปทุม ชลบุรี, 5*(2), 23–34.

ประทุมมา ภูริบริบูรณ์ และจารุวรรณ แซ่เต้า. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติตามกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของบุคคลต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย. *วารสารรัชต์ภาคย์, 17*(50), 33–47.

ภัทรี ฟรีสตัด. (2566). การบริหารการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัดมุกดาหาร. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 8*(6), 31–42.

มลิณีย์ ดำศิริ. (2565). *ผลกระทบของสมรรถนะทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมขององค์กรที่ส่งผลต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของสำนักงานบัญชีจังหวัดปทุมธานี.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วนิดา แสงชวลิตร, อรัญญา นาคหล่อ และสุพิชา ศรีสุคนธ์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการยอมรับระบบ New e-Filing ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีและการชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตของสำนักงานบัญชีในจังหวัดชลบุรี. *วารสารสุทธิปริทัศน์, 38*(1), 100–118.

รัตติยา เปรื่องประยูร. (2565). *ทักษะการตรวจสอบภาษีและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักตรวจสอบภาษี สรรพากรภาค 1.* การค้นคว้าอิสระบัญชีมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

วนันพรณ์ ชื่นพิบูลย์. (2566). การศึกษาสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีต่อคุณภาพข้อมูลทางการบัญชีและประสิทธิภาพ การตัดสินใจของธุรกิจ SMEs ในเขตจังหวัดขอนแก่น. *วารสารมนุษศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม, 13*(3), 183–201.

ศิริกัญญา ปานบุญ, ประเวศ เพ็ญวุฒิกุล และถิรวุฒิ ยังสุข. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางแผนในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาของผู้มีเงินได้ในสำนักงานสรรพากรภาค 3. *วารสารวิชาการสังคมศาสตร์เครือข่ายวิจัยประชาชื่น, 6*(2), 93–107.

สุทธิชัย ขันทอง และขจิต ณ กาฬสินธุ์. (2564). ผลกระทบของวิสัยทัศน์องค์กร สมรรถนะทางการบัญชีเทคโนโลยีทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานที่มีต่อการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่, 14*(1), 43–54.

อิศราภรณ์ ตุงใย. (2567). ปัจจัยการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การจัดเก็บภาษีของสำนักงานสรรพากรภาค 4. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 7*(2), 106–122.

Abjadi, A. I., Wiketye, E. J., & Mpogole, H. (2023). Factors contributing to tax compliance among small and medium sized enterprises: A case of selected SMEs in Iringa Municipality. *International Journal of Finance and Accounting, 2*(1), 94–105.

Krasyukov, A. V. (2022). The evolution of the unified tax payment in Russia: From voluntary to mandatory use. *Russian Journal of Legal Studies, 9*(3), 17–22

Michael, M., & Widjaja, W. (2024). Tax compliance in Indonesian MSMEs: Key factors explored. *Journal Proaksi, 11*(1), 143–157.

Resnick, D. (2020). Taxing informality: Compliance and policy preferences in Urban Zambia. *The Journal of Development Studies, 57*(7), 1063–1085.

Shaleh, M. (2024). The transformative implications of technology on accounting practices. *Advances in Management & Financial Reporting Research, 2*(2), 98–109.

Yamane, T. (1967). *Statistics: An introductory analysis* (2nd ed). Harper & Row.